

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 3 juni 2025

Mål nr
Ö 1972-24

PARTER

Klagande

Konkursförvaltaren i Hotel Management Sverige AB:s konkurs,
advokaten M.H.

Motpart

Disqovena AB:s konkursbo
Adress hos konkursförvaltaren

Konkursförvaltare: Advokat H.S.

Ombud: Juristen T.H.

SAKEN

Tillstånd till prövning i hovrätt av mål om bevakning i konkurs

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts beslut 2024-02-14 i mål Ö 1561-24

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen förklarar att Disqovena AB:s konkursbos fordran enligt förlikningsavtalet den 22 december 2020 inte omfattas av förmånsrätt enligt 10 § första stycket 4 förmånsrättslagen (1970:979) i dess lydelse före den 1 augusti 2022.

Med ändring av hovrättens beslut meddelar Högsta domstolen tillstånd till målets prövning i hovrätten.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN M.M.

Konkursförvaltaren i Hotel Management Sverige AB:s konkurs har yrkat att Högsta domstolen ska meddela tillstånd till målets prövning i hovrätten.

Disqovena AB:s konkursbo har motsatt sig att hovrättens beslut ändras.

Högsta domstolen har meddelat det prövningstillstånd som framgår av punkten 5.

SKÄL**Bakgrund**

1. Disqovena hyrde en lokal av Hotel Management. Hyresavtalet sades upp av Hotel Management och Disqovena flyttade från lokalen. Disqovena gjorde gällande att bolaget hade rätt till ersättning av Hotel Management enligt reglerna om indirekt besittningsskydd i jordabalken. Hotel Management bestred betalningsskyldighet.
2. En förlikning träffades den 22 december 2020 som innebar att Hotel Management skulle betala ett visst belopp till Disqovena. Vid tidpunkten för förlikningsavtalet genomgick Hotel Management företagsrekonstruktion

och rekonstruktören samtyckte till förlikningen. Såväl Hotel Management som Disqovena har därefter försatts i konkurs.

3. Disqovenas konkursbo bevakade sin fordran enligt förlikningsavtalet i Hotel Managements konkurs och gjorde gällande förmånsrätt enligt 10 § första stycket 4 förmånsrättslagen (1970:979) i dess lydelse före den 1 augusti 2022. Konkursförvaltaren anmärkte mot bevakningen och hävdade att fordran inte var förenad med sådan förmånsrätt eftersom den grundade sig på det tidigare hyresavtalet, vilket ingåtts före rekonstruktionen.

4. Tingsrätten ogillade konkursförvaltarens anmärkning och fastställde att fordran omfattas av sådan förmånsrätt. Hovrätten har inte meddelat prövningstillstånd.

Frågan i Högsta domstolen

5. Högsta domstolen har med stöd av 54 kap. 12 a § rättegångsbalken beslutat att pröva frågan om Disqovenas konkursbos fordran omfattas av förmånsrätt enligt 10 § första stycket 4 förmånsrättslagen i dess lydelse före den 1 augusti 2022.¹ I avvaktan på den prövningen har frågan om meddelande av prövningstillstånd i hovrätten förklarats vilande.

Innebörden av bestämmelsen

6. Enligt 10 § första stycket 4 förmånsrättslagen i dess lydelse före den 1 augusti 2022 omfattas fordringar som grundar sig på avtal som gäldenären med rekonstruktörens samtycke träffat under en företagsrekonstruktion av allmän förmånsrätt.

¹ En likalydande reglering finns numera i 10 § första stycket 5 förmånsrättslagen. Att bestämmelsen har flyttats från en punkt till en annan saknar betydelse för de frågor som behandlas i avgörandet. Detsamma gäller övriga ändringar som 2022 gjordes i paragrafen.

7. Syftet med bestämmelsen är att underlätta genomförandet av en företagsrekonstruktion. För att en sådan ska kunna lyckas måste det finnas förutsättningar för rekonstruktionsgäldenären att ingå nya avtal som behövs för att verksamheten ska kunna drivas vidare. Få skulle vara beredda att ta den risk som det innebär att ingå avtal med gäldenären, om fordringar som grundar sig på sådana avtal skulle vara oprioriterade vid en konkurs.

Förmånsrätten i den aktuella bestämmelsen är således avsedd att underlätta rekonstruktionen genom att ge avtalsparter en säkerhet som kompenserar för de risker som de utsätter sig för genom att under rekonstruktionen ingå avtal med rekonstruktionsgäldenären. (Jfr prop. 1995/96:5 s. 131 f.)

8. För att en fordran ska omfattas av den nu aktuella förmånsrätten krävs det alltså att fordran grundas på avtal som träffas under rekonstruktionen. Syftet med att knyta förmånsrätten till avtal under rekonstruktionen har bland annat varit att undvika att det ska vara av avgörande betydelse när en viss fordran har uppkommit (se a. prop. s. 133 f.).

9. I förarbetena uttalas att förmånsrätten kan omfatta också fordringar som i viss mening har sitt ursprung i tiden före rekonstruktionen. Som exempel anges att rekonstruktören träffar ett nytt anställningsavtal med en tidigare anställd eller ett nytt avtal om leveranser med ett företag som tidigare har levererat till rekonstruktionsgäldenären. Även omförhandlade avtal kan enligt förarbetena omfattas av förmånsrätt enligt bestämmelsen. Det anges också att det avgörande är om det har träffats ett nytt avtal under rekonstruktionen. (Se a. prop. s. 132 och 227.)

10. Det som anges i förarbetena kan inte tas till intäkt för att en fordran alltid omfattas av förmånsrätten enbart av det skälet att den har en koppling till ett avtal som har träffats under rekonstruktionen. Också en sådan fordran kan ha sitt ursprung i tiden före rekonstruktionen. Det måste prövas

om fordran inte bara kan kopplas till det nya avtalet utan även om den, på det sätt som förutsätts i bestämmelsen, har sin grund i avtalet.

11. Vid prövningen bör beaktas såväl ändamålet med regleringen (jfr p. 7) som de grundläggande principerna bakom det insolvensrättsliga regelverket. Dessa innebär bland annat att borgenärer vilkas fordringar har uppkommit före den kritiska tidpunkten – som numera är tidpunkten för beslutet om företagsrekonstruktion – i regel ska behandlas lika i den meningen att var och en av dem ska påverkas av rekonstruktionsgäldenärens bristande betalningsförmåga i förhållande till sin fordringsrisk vid den kritiska tidpunkten (jfr exempelvis ”Rörvik Timber” NJA 2014 s. 537 p. 6 och ”Emmabodas resningsansökan” NJA 2023 s. 989 p. 19).

12. En fordran kan inte omfattas av förmånsrätten om inte det avtal som ingåtts under rekonstruktionen på något sätt medför att borgenären utsätter sig för en ny ekonomisk risk i förhållande till vad som gällde tidigare. Annorlunda uttryckt kan en fordran vars infriande redan vid den kritiska tidpunkten var beroende av gäldenärens betalningsförmåga inte omfattas av förmånsrätt enbart av det skälet att den har en koppling till ett avtal under rekonstruktionen.

Bedömningen i detta fall

13. Förlikningsavtalet utgör en överenskommelse som har sin bakgrund i det tidigare hyresförhållandet. Avtalet innebär att Hotel Management erkänner sig betalningsskyldigt på grund av uppsägningen av det tidigare hyresavtalet och det medför inte i något avseende en ny ekonomisk risk för Disqovena. Bolaget var redan vid den för företagsrekonstruktionen kritiska tidpunkten beroende av Hotel Managements betalningsförmåga för att få sin fordran betald.

14. Slutsatsen är att Disqovenas konkursbos fordran inte – i den mening som avses i 10 § första stycket 4 förmånsrättslagen i dess lydelse före den 1 augusti 2022 – grundar sig på förlikningsavtalet och den omfattas därför inte av den bevakade förmånsrätten. Den i prövningstillståndet ställda frågan ska besvaras i enlighet med det sagda.

15. Med hänsyn till hur frågan besvaras finns det skäl att meddela prövningstillstånd i hovrätten.

I avgörandet har deltagit justitieråden Anders Eka, Petter Asp (referent), Cecilia Renfors, Christine Lager och Margareta Brattström. Föredragande har varit justitiesekreteraren Erik Isoz.